

Опозиційний (дисидентський) рух в роки застою

1965 рік - перша хвиля затримання діячів антирежимного руху (маркер 1965, «Україна», «Тіні забутих предків», В.Стус, І.Дзюба, В. Черновіл)

1972 рік - друга хвиля затримання діячів антирежимного руху (після зміни керівництва УРСР)

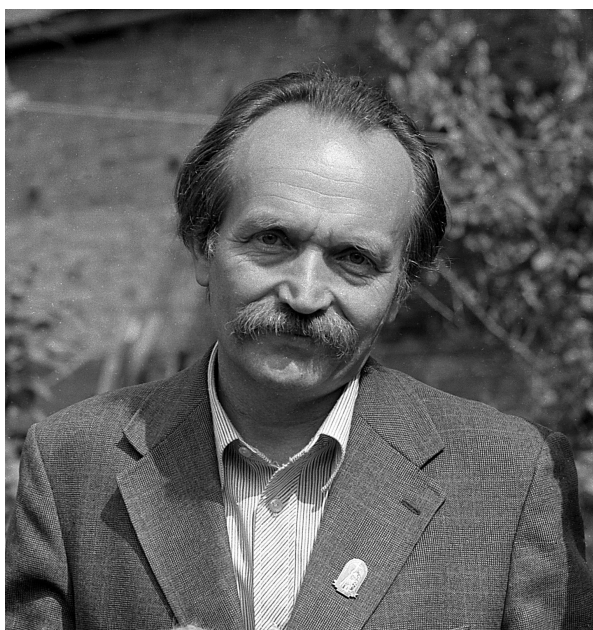
Напрямки

Самостійницьке	Національно-культурне	Правозахисне	Релігійне
----------------	-----------------------	--------------	-----------

Методи боротьби	Приклади
а) Листи- протести до керівних органів УРСР, звернення до міжнародних організацій	1) 1972, лист керівника від співробітників інституту філософії АН УРСР (М.Риженко)
	2) 1968, «Лист-протест 139» («Київський лист»), з вимогою припинити незаконні переслідування
б) Видавництво і поширення «самвидава», «тамидава», листівок	3) 1970-1972, журнал «Український вісник» (<u>В.Черновол</u> , С. Хмара)
	4) 1968, «Інтернаціоналізм чи русифікація», <u>І.Дзюба</u> , Лондон, (написано в 1965 році) 5) 1967, <u>В. Черновіл</u> , «Лихо з розуму» 6) 1966, <u>Михайло Брайчевський</u> «Приєднання чи возз'єднання», 1972 видано в Канаді 7) <u>Валерій Марченко</u> публіцистичні статті «Київський діалог», «Страшний якийсь тягар»
в) Створення правозахисних організацій	7) 1976-1982, Українська Гельсінська група, засновник <u>М. Руденко</u> (<u>П.Григоренко</u> , И. Кандиба, Л. Лук'яненко)- звернути увагу на мету та діяльність організації
г) Акції солідарності, відстоювання ідей рівноправ'я народів	8) Діяльність <u>Мустафи Джамілева</u>
	9) 1969-1971 (1964-1965), діяльність <u>П.Григоренка на захист</u> кримських татар
д) Індивідуальні протести	10) 1968, самоспалення учителя з Дніпропетровської області В.Макуха 11) 1965, «Україна», «Тіні забутих предків», В.Стус, <u>І.Дзюба</u> , <u>В. Черновол</u>

Іван Дзюба - український літературознавець, літературний критик, громадський діяч, дисидент радянських часів, Герой України, академік НАН України, другий Міністр культури України, голова Комітету з Національної премії України імені Тараса Шевченка, керівник відділу загальних енциклопедичних досліджень. Автор 1968, «Інтернаціоналізм чи русифікація» (написано в 1965 році)

В'ячеслав Чорновол - український політик, публіцист, літературний критик, діяч руху опору проти зросійщення та національної дискримінації українського народу, політичний в'язень СРСР. Провідник українського національно-демократичного визвольного руху кінця 80-х — 90-х років; Герой України.

Мустафа Джамілев

політичний та громадський діяч СРСР і України кримськотатарського походження, один із провідників кримськотатарського національного руху, правозахисник, учасник дисидентського

	руху, політичний в'язень
	Петро Григоренко - радянський генерал-майор, українець, правозахисник. Виступав на захист кримських татар та інших депортованих народів. У 1964 році за легальну правозахисну діяльність розжалуваний у рядові і позбавлений усіх державних відзнак. Перебував у радянських тюрмах, таборах і «психушках»
Левко Лук'яненко	«Юрист, правозахисник, один із засновників Української робітничо-селянської спілки. Арештований за «антирадянську агітацію та пропаганду» й засуджений до страти, згодом замінені п'ятнадцятирічним ув'язненням. Автор книги «Сповідь у камері смертників». Нагороджений медаллю Святого Володимира «Борцям за волю України»
Михайло Брайчевський	став відомим у колах освіченої інтелігенції лекціями з історії України, які читав у Клубі творчої молоді «Сучасник»; під час першого відзначення на державному рівні 150-літнього ювілею Тараса Шевченка провів автобусну екскурсію шевченківськими місцями. 1966 року Брайчевський написав трактат «Приєднання чи возз'єднання?», де блискуче викрив фальш «Тез до 300-річчя возз'єднання України з Росією». Робота спочатку поширювалася «самвидавом», а 1972 року вийшла брошурою в Канаді.
Микола Руденко	український письменник (автор науково-фантастичних, філософських та

	поетичних творів), філософ, громадський діяч, засновник Української Гельсінської Групи. Герой України.
Валерій Марченко	В період 1968–1973 були написані, але не опубліковані літературознавчі розвідки про Миколу Зерова (рос. «Русское наследие неоклассика»), публіцистичні статті «Київський діалог», «Страшний якийсь тягар» та інші. Рішуче виступив проти інструкції Міністерства освіти УРСР «Про посилення вивчення російської мови у школах України», яку назвав «найсвіжішим Валуєвським указом».